

Motion till riksdagen

1986/87:Jo747

Lennart Brunander och Anna Wohlin-Andersson
(c)

Viltskador på gröda

De areella näringarna drabbas av viltskador i varierande omfattning alltefter viltstammarnas storlek. Jakt är när det gäller klövvilt det främsta medlet för att viltstammarna skall stå i balans med tillgången på föda. Nuvarande ersättningssystem förutsätter att en lantbrukare genom jakt kan erhålla kompensation för ekonomiska förluster som inte täcks av ersättningssystemet. Älgstammen har till nu vuxit och orsakat omfattande förluster i jord- och skogsbruket samt trädgårdsnäringen. Inom vissa delar av landet bedöms älgstammen fortfarande vara alltför stor. Till detta kommer skador orsakade av hjort, rådjur, bäver, vildsvin m. m. Dessa djurslag förekommer i riklig mängd inom avgränsade områden och summan av ekonomisk förlust till följd av viltskador kan för en lantbrukare bli omfattande. Det är nödvändigt att ersättningssystemet för viltskador är så utformat att produktionen och ekonomin inom lantbruksnäringen inte allvarligt äventyras.

Nuvarande viltskadeförordning bygger på felaktiga förutsättningar. Nära 44 % av åkerarealen brukas i dag på arrende. Jakten är därigenom ofta skild från den aktiva näringsutövningen. Ansvaret för att viltstammarna skall stå i rimlig proportion till tillgången på gröda skall åligga jakträttsinnehavarna som ofta inte har någon anknytning till lantbruksnäringen. Inom ett område med omfattande viltskador kan under jakttiden t. ex. älgförekomsten vara ringa. I stället finns älgarna inom områden utanför de skadedrabbade områdena. En markägare kan endast i vissa fall kompensera en skada genom jakt. Älgvandringar och viltskador uppvisar geografiska variationer vilket ställer krav på att hänsyn tas till regionala skillnader.

Viltskadesystemet måste präglas av ett hänsynstagande till de skillnader som kan uppstå beroende på djurens beteende och skadegörande vilt djursarter. De produktionsförluster som uppstår är av sådan omfattning att en enskild drabbad lantbrukare med upprepade skador får väsentliga problem att utveckla sitt företag. Självrisken beräknas i dag utifrån hela lantbruksföretagets åkerareal. Vall och träda ingår. Skador blir här sällan eller aldrig föremål för ersättning. Genom att vall i ett normalt familjelantbruk kan ha fått en stor del av åkerarealen blir självrisken vid skador på andra grödor orimligt hög. Självrisken bör endast avse skadad areal och vara fast till en viss procent av skadans värde. Detta möjliggör en förenkling och ger den enskilde lantbrukaren möjlighet att relativt tillförlitligt bedöma om skadeersättning kan utgå.

I regeringens proposition 1986/87:58 om jaktlag m. m. behandlas inte viltskador på gröda. Däremot föreslås att en begränsad vildsvinsstam skall

tillåtas, trots att detta allvarligt kan påverka de areella näringarna genom utökade grödskador. Det gällande ofullständiga ersättningssystemet föreslås även omfatta vildsvin. Frilevande vildsvinsstammar bör inte tillåtas om det inte samtidigt införs regler om en fullständig skadereglering. Det är orimligt att näringar på landsbygden i fortsättningen skall drabbas av omfattande skadegörelse från ett djurslag som på intet sätt varit föremål för analys av vilka konsekvenser som ett införande av vildsvinen i svensk fauna kan få. Nuvarande vildsvinsstam har uppstått till följd av rymningar från bristfälliga viltinhäng. I den händelse det kan anses ligga i samhällets intresse att ha en fritt levande vildsvinsstam måste regeringen ta ett ansvar för de kostnader och åtgärder som blir följden av ett sådant beslut.

En översyn av nuvarande viltskadeförordning är nödvändig och bör därför komma till stånd snarast. Det är väsentligt att denna översyn noga analyserar de brister som ersättningssystemet har med hänsyn till de areella näringarna. Viltskadeförordningen måste värna om aktivt yrkesverksamma och deras situation vid avvägningen med t. ex. jaktliga intressen.

Hemställan

Med anledning av det ovan anförda hemställer vi

1. att riksdagen begär att regeringen snarast vidtar en översyn av nuvarande viltskadeförordning,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en frilevande vildsvinsstam inte bör tillåtas utan att fullständigt ersättningssystem och andra åtgärder för att begränsa vildsvinsstammens utveckling har framtagits.

Stockholm den 26 januari 1987

Lennart Brunander (c)

Anna Wohlin-Andersson (c)